

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರೊಂದಿಗೆ

ಮೂಲ ಬಂಗಾಳಿ : ಸ್ವಾಮಿ ಶಾರದೇಶಾನಂದ

ಅನುವಾದ : ಸ್ವಾಮಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾನಂದ

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಶಿಷ್ಯರೂ, ಅವರ ಆತ್ಮೀಯ ಸೇವಕರೂ ಆಗಿದ್ದ ಲೇಖಕರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ಬಂಗಾಳಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ 'ಉದ್ಬೋಧನ'ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ 'ಶತರೂಪೇ ಶಾರದಾ' ಎಂಬ ಬಂಗಾಳಿ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಲೇಖನರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಜೀವನ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳು — ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಸದೃಶವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ

ನಾನು ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು 'ಉದ್ಬೋಧನ'ಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಜಯರಾಮ ಬಾಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಬಾರಿ ಅವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ 'ಉದ್ಬೋಧನ'ದಲ್ಲಿ ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಇದ್ದರು. ಅವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದೆ. ನಾವು ತುಂಬ ದೂರದಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬಂದೆವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರು ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿ, ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ತುಂಬ ಖೇದಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ಅವರ ದರ್ಶನದಿಂದಾಗಿ ಯೇ ನಮಗೆ ಆನಂದವುಂಟಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದರು: 'ಮಧ್ವಭಾವೇ ಗುಡಂ ದದ್ಯಾತ್' ('ಜೇನು ಸಿಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಲುವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕು') ಆಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ, 'ಉದ್ಬೋಧನ'ದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಭಕ್ತರುಗಳು ಅವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅವರು ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ 'ಉದ್ಬೋಧನ'ದಲ್ಲಿ ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಅವರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ತುಸು ಭಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವದವರು; ಅವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಮಹಾಭಾಗ್ಯದ ವಿಚಾರವೆಂದು. ಅನಂತರ ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜ್ (ಸ್ವಾಮಿ ಶಾರದಾನಂದರು) ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, "ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬೇರೆಯೇನು?" ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು ವಿಶೇಷ ಕಾತರತೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಬಾರಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು ಬಾಡಿಗೆ ಗಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೌರಾ ಸ್ಟೇಶನ್‌ವರೆಗೂ ಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಟೇಶನ್ನಿಗೆ ಬಿಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಹಠಾತ್ತನೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ; ಅವನ ಒಂದು ಕೈ ಮುರಿದುಹೋಯಿತು. ಆಗ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಮರಳಬೇಕಾ

ಯಿತು. ಇದಾಗಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನವಾಸನದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬ (ಅನಂತರ ಸ್ವಾಮಿ ಜ್ಞಾನಾನಂದರು) ಪತ್ರ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದ, ಜಯರಾಮಬಾಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನ, ಅವರಿಂದ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವುದು ತುಂಬ ಸುಲಭ ಎಂದು. ಈ ನಡುವೆ ನನ್ನ ಹಿತೈಷಿಗಳಾದ ಇಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದಿದ್ದರು — ಒಬ್ಬರು 'ಉದ್ಬೋಧನ'ದಲ್ಲಿ; ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಜಯ

ರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ. ಅವರಿಂದ ನಾನು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ನನಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನ ವಾಯಿತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನನಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮೂರು ಪೋಟೋಗಳು ದೊರೆತವು. ಆಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ತುಂಬ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಸ್ನೇಹಿತನೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಜಯರಾಮ ಬಾಟಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು; ಆ ದಿನ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕಾಳೀ ಮಾಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಕೋಣೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದೆವು. ಅನಂತರ ನಾವು ಕಾಳೀಮಾಮನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದಕೊಡಲೇ ಅವರು ಬಾಗಿಲ ಮುಂದಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟು, ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮಡಿಲ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಅವರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರು ತೆಳುವಾದ ಕೆಂಪುಚಿನ್ನ, ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯನ್ನು

ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಲೆಯ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಸೆರೆಗಿನಿಂದ ಮರೆಮಾಡಿದ್ದರು, ಬಲಭಾಗ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲ ರಾಶಿ ಬಲಭುಜದ ಮೇಲೆ ಇಳಿಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಬಳೆ, ಹೆಬ್ಬರ ಳಲ್ಲಿ ಕಾಲುಂಗುರ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೆಳ್ಳಗಿನ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲೆ. ಅವರು ಮೃದುವಾಗಿ ನಕ್ಕು, ನಮ್ಮತ್ತ ನೋಡಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕೇಳಿ ದರು: “ಈ ಹುಡುಗ ಯಾರು, ಮಗು?” ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ, “ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನೇ. ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತ” ಎಂದ. ನಾವಿ ಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದವು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ, ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಹರಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಮನೆ ಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಕಂಡದ್ದಾಯಿತು, ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿದದ್ದಾಯಿತು ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಮಾತೆಯೇ! ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮುಖ ಇದೇ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿತು. ಏನೂ ತಿಳಿಯದೆ, ಏನೂ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲ ಎಂದೇನೂ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮವನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಭಯ, ಸಂಕೋಚ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರು ನಿವಾರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಊಟ ಮಾಡುವ ವೇಳೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ನಮಗೆ ಬಡಿಸಿ ಊಟ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಆಗ ತುಂಬಾ ಮಾತುಕತೆಗಳಾದವು. ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ: “ಇವನ (ಲೇಖಕನ) ಮೂಲಕವೇ ನಾನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೆ.” ನಾನು ಹೇಳಿದೆ: “ಅಂತೆಯೇ ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ.” ಶ್ರೀಮಾತೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಂಬ ಆನಂದಗೊಂಡರು. ಅವರು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದರು, “ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು, ಅವನು ನಿನಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ, ನೀನೂ ಅವನಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದೆ.”

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಅಂಗೈ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡುವ ಸುಯೋಗ ಅನೇಕರಿಗೆ ಲಭಿಸಿತು. ಅವರ ಪಾದಗಳೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಬೆಟ್ಟದಾಪರೆಯಂತೆ ನಸುಗೆಂಪು ಬಣ್ಣ; ದೀರ್ಘ ವಾದ ಕಡುಗಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ತಲೆಗೂದಲ ರಾಶಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ರೇಶ್ಮೆಯ ದಾರದಂತೆ ಉಜ್ವಲ ಹಾಗೂ ಮೃದುವಾಗಿತ್ತು; ಮುಂಭಾಗವು ತುಸು ಗುಂಗುರಾಗಿತ್ತು. ದೃಢವಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೀಳ ನಾಸಿಕ — ಅಪೂರ್ವ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಸ್ಥಿರ ಹಾಗೂ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ನೋಟ ಅವರದು. ಎಲ್ಲರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕರುಣೆಯ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಕರೆಯುವಂತಹ ನೋಟ. ಅವರ ನಸುಗಪ್ಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೌರ ವರ್ಣ ಮೊದಲು ಉಜ್ವಲವಾಗಿತ್ತು, ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಸುಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವರದು ನೀಳವಾದ ದೇಹಾಕೃತಿ. ಕೈಕಾಲುಗಳೂ ಇತರರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನೀಳವಾಗಿದ್ದವು. ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ತುಸು ವಾಲಿಕೊಂಡಂತೆ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಅವರ ಮೊಣಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಸಂಧಿವಾತವುಂಟಾಯಿತು.

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹಾಗೂ ಗೃಹಸ್ಥ ಶಿಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳಿದ್ದವು. ಗೃಹಸ್ಥ ಶಿಷ್ಯರು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಾಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದಾಗಲಿ ಅವ ರಿಗೆ ಎಂದೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಅವರ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಅನುಕಂಪಗಳು ಅವರ ಜೀವನ ಯಾತ್ರೆಯ ನಡುವೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು; ಅವರ ಆನಂದ ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿ ಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಅನೇಕರ ಮನೆ-ಮಂದಿ, ಬಂಧುಜನರು, ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು, ಅವರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಇವೆಲ್ಲದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಏನಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡರೆ, ಅದನ್ನು ಅವರು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ತಕ್ಕದಾದ ಉಪದೇಶ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಎಂಥ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜಯರಾಮ ಬಾಟಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಅಂಶಸ್ಥಿನ ಜನಗಳು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅಡಿಗೆಯವಳಿಗೆ ಯಾರು ಏನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಎಷ್ಟು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಎಷ್ಟು ಚಪಾತಿ ಬೇಕಾಗಬಹುದು ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡಿ ಹೋದ ಶಿಷ್ಯಂ ದಿರಿಗೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟೊಂದು ತೃಪ್ತಿ! ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು: “ಯಾವ ಮಗುವಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಊಟ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ತಾಯಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ.”

ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಬಡಿಸಿ ಊಟ ಮಾಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಭಕ್ತಿಯ ರೊಂದಿಗೆ ತಾವು ಕುಳಿತು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನೋ ಕೆಲಸದ ನಿಮಿತ್ತ ಯಾವುದಾದರೂ ಶಿಷ್ಯ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ, ಅವನು ಮರಳಿ ಬರುವ ತನಕ, ಎಷ್ಟೇ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅವನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ರಸ್ತೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು, “ಹುಡುಗ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಊಟಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಪಾಪ ಅವನಿಗೆ ಹಸಿವಾದೀತು” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ‘ಉದ್ಬೋಧನ’ದಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಶಿಷ್ಯಂದಿರು ಊಟ ಮಾಡದೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಊಟ ಮಾಡಲಾರರು. ಗುರುಗತ ಪ್ರಾಣರಾದ, ನಿಷ್ಕಾಂತ ಭಕ್ತರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಶಾರದಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯಾದ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಊಟ ಮಾಡುವ ಮೊದಲೇ ಹೇಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಯಾರು? ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ

ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು — ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು; ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜ್ ಉಳಿದ ಶಿಷ್ಯಂದಿರೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹಳ್ಳಿ ಹೆಂಗಸು; ತಡವಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡಿಯೇ ರೂಢಿ ಅವರಿಗೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜ್ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ವೇಳೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು! ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಮೊದಲು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಎಲೆಗೆ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಬೇಗನೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಶರತ್‌ಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮಹಾಪ್ರಸಾದ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಅದನ್ನು ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಭಾಗ್ಯವಂತರಾದ ಸಹ ಚರರಿಗೆಲ್ಲ ಆ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ಸಲ ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಜನ್ಮದಿನದಂದು ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲ ಆಸೆಯಾಯಿತು — ಶ್ರೀಮಾತೆ ಮೊದಲು ಊಟ ಮಾಡಲಿ, ಅನಂತರ ಅವರ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಲ್ಲ ಅವರ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ ಎಂದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನದು^೧ ಅತಿಯಾದ ಉತ್ಸಾಹ. ಅವನೇ ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಏನನ್ನೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ; ಮೌನವಾಗಿ ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡಿದರು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ನೈವೇದ್ಯವಾದ ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲ ಖಾದ್ಯ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಒಂದು ಆಸನದ ಮುಂದೆ ಅದನ್ನಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀಮಾತೆಯನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದಾಗ ಅವರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯಂತ್ರ ಚಲಿಸುವಂತೆ ಬಂದು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಕರುಣಾಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದರು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯನ ಮುಖದತ್ತ ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಾತರರಾಗಿ, “ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಊಟ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಇಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡು” ಎಂದರು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದವರೇ, ಕೈಯನ್ನು ತೊಳೆದು ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟರು. ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು (ಶಿಷ್ಯಂದಿರು) ಊಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಲು ಕುಳಿತರು. ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು; ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಲ್ಲ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಜೀವಕ್ಕೆ ತಂಪೆರೆದಂತಾಯಿತು. ಯಾವ ಮೂರ್ಖ ಶಿಷ್ಯ ತಾನೇ ಮುಂದಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಮೊದಲೇ ಊಟ ಮಾಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದನೋ, ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಸಂತಸಗೊಂಡಿದ್ದನೋ, ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಬೋಧೆಯುಂಟಾಯಿತು —

ನಾನೆಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ! ಎಂದು. ಈ ದಿನ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಊಟವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ! ಎಂದಿನಂತೆ ಶಿಷ್ಯಂದಿರ ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ, ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿಸಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ, ಶಾಂತವಾಗಿ ಊಟಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಯ್ಯೋ! ನಾವೆಲ್ಲ ವೈಭವಕ್ಕೆ ದಾಸರು. ಅವರ ಈ ಮಾಧುರ್ಯಮಯವಾದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಅದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದೇವು? ನಾವು ಅವರಿಗೆ ದೇವತೆಯಂತೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಪೂಜೆ, ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ವೈಭವದ ಹಂಬಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ; ಆದರೆ ಅವರು ಎಲ್ಲ ವೈಭವವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಶುದ್ಧ ಮಾಧುರ್ಯಮಯವಾದ ಮಾನವ ಶರೀರವನ್ನೂ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಅವರ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಮಗೆ ನಂಬಲು, ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಂದಿರ ಸುಖ, ಸಂತೋಷಗಳ ಕಡೆಗೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಒಣಗಿದ ಮುಖ, ದೀನವಾದ ಉಡುಗತೊಡುಗೆ, ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ದೇಹ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಲು ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ‘ಉದ್ಬೋಧನ’ದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮೀನಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಮೀನು ತಿನ್ನದಿದ್ದರೆ ಬಂಗಾಳಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಲಾರದು. ಊಟವಾದ ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ತಾಂಬೂಲ ತಿನ್ನುವರು; ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಾತೆ ತಾವೇ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಿ, ಜೋಡಿಸಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಿಗೆ ತಾಂಬೂಲ ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟವೋ, ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿಷ್ಯಂದಿರು ಬಾಯಿತುಂಬ ತಾಂಬೂಲ ಮೆಲ್ಲುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ತುಂಬ ಮಿಷಿಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಂಚಿಲ್ಲದ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ತರು ಹಲವಾರು ತೆಳುವಾದ ಅಂಚಿನ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿಷ್ಯಂದಿರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಷೋಕಿಗಳು; ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಅಂಥವರಿಗೆ ಅವರು ಸುಂದರವಾದ ಅಂಚಿರುವ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಪ್ಪನೆಯ ಅಂಚಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವವರಿಗೆ ದಪ್ಪದ ಅಂಚಿನ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಬೇಗನೆ ಹರಿದುಹೋಗುವುದು; ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಊಟ, ತಿಂಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾರು ಹೇಗೆ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಯಾರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಏನು ಹಿಡಿಸುತ್ತದೋ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ಉದ್ಬೋಧನ’ದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವಭಾವದವರು. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಮಾತೆ

೧ ಸ್ವತಃ ಲೇಖಕರು

ಯವರ ಶಿಷ್ಯರೇ; ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಅವರಲ್ಲರ ಊಟ, ಬಟ್ಟೆಬರೆ, ಸುಖ, ಅನುಕೂಲತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. 'ಉದ್ವೋಧನ' ದಲ್ಲಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮಹಾರಾಜ್ (ಸ್ವಾಮಿ ಪೂರ್ಣಾನಂದಜಿ) ಒಂದೊಂದು ಸಲ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೈಗುಳವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ತುಂಬ ತಡ ಮಾಡಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೈಗುಳ ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕರೆದು, ಅವರು ತಡವಾಗಿ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಕರಗಿಹೋದ ಸ್ವಾಮಿ ಪೂರ್ಣಾನಂದರು ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಅನಂತರ ಹೇಳಿದರು, "ರಾಜಾ ಮಹಾರಾಜ್ (ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು) ಆದೇಶವಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ — 'ಪ್ರತಿದಿನ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ಜಪ ಮಾಡು, ಸರಿಯಾಗಿ ಲೆಕ್ಕ ವಿಡು. ಮರೆತರೆ ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು. ಲೆಕ್ಕ ವಿಡಲು ಮರೆತರೆ ಜಪದ ಫಲವನ್ನು ರಾಕ್ಷಸ ತಿಂದು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ." ರಾಕ್ಷಸ ಜಪದ ಫಲವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಗತೊಡಗಿದರು. ಅನಂತರ ಹೇಳಿದರು, "ಮಗು, ನೀವು ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗರು, ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲ. ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಜಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಖಾಲ್ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮಗೂ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಊಟದ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿದಾಗ ನೀನು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಡು. ಜಪದ ಸಂಖ್ಯೆ ಪೂರ್ಣವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅದರಿಂದ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ನಿನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದಾಗ ಜಪ ಮಾಡು" ಎಂದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ನಿರ್ಭೀತನಾಗಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದ, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದ.

ಶ್ರೀಮಾತೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಪೂಜೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆಯ ಶರಬತ್ತು ಒಂದಿಷ್ಟು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರ ಎಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸ. ಇದು ಬೆಳಗಿನ ಅವರ ಜಲಾಹಾರ — ಪಿತ್ತದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರು ಶಿಷ್ಯಂದಿರಿಗೆ ತಿಂಡಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಯರಾಮ ಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅದೇ ಮಧುರವಾದ ಆಹ್ವಾನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ — "ಮಗೂ, ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ತಿಂಡಿ ಮಾಡಲು ಬಾರಪ್ಪಾ." ಈ ಕರೆ ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದಂತಾಗಿ, ಜೀವ ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡು ಮೇಲೆಕ್ಕಿದ್ದು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗೋಣವೇ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ — ಅದೇ ವರಾಂಡ, ಅಲ್ಲಿ ಆಸನ ಹರಡಿ, ಅದರ ಮುಂದೆ ನೀರಿನ ಲೋಟ, ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಲೆಪುರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ, ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದದ ಹಣ್ಣು-ಸಿಹಿತಿಂಡಿ ಇವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಬಾಗಿಲಿನತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಪ್ರೇಮಪೂರಿತ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ, 'ಕರುವಿನ

ದಾರಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ದನದ ಹಾಗೆ'. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಆ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಸುತ್ತಾಡಿ ಅರಸಿದರೂ ಆ ಮಾತೃಪ್ರೇಮ ಸಿಗಲಾರದು. ಶಿಷ್ಯಂದಿರಲ್ಲ ತಿಂಡಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಂಡಿ ಬಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಶ್ರೀಮಾತೆ ತಾವೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಕ್ತರು ಹಣ್ಣು-ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವು ಒಂದಿಷ್ಟನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅಷ್ಟೆ. ಒಂದು ಹಿಡಿ ಕಡಲೆಪುರಿಯಷ್ಟೇ ಅವರ ತಿಂಡಿ! ಅನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಲ್ಲು ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಮೆಲ್ಲುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಡಲೆಪುರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ದುಂಡನೆಯ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಪುಡಿಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ನವಾಸನದ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕರೆದು, "ನನ್ನ ಸೊಸೆ, ಒಂದಿಷ್ಟು ಉಪ್ಪು, ಖಾರ ಕೊಡಮ್ಮ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

(ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗೆ)

೨ ನವಾಸನ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು; ಅವಳು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಸೇವಕೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಯಾವಾಗಲೂ 'ನವಾಸನದ ಸೊಸೆ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

Statement about ownership and other particulars about Viveka Prabha (according to Form IV Rule 8, circulated by Registrar of Newspapers for India)

1. Place of Publication	: Mysore 570 020
2. Periodicity of Publication	: Monthly
3. Printer's Name	: Swami Atmajnananda
Nationality	: Indian
Address	: Adhyaksha,
Sri Ramakrishna
Ashrama, Yadavagiri,
Mysore 570 020
4. Publisher's Name	: Swami Atmajnananda
Nationality	: Indian
Address	: Adhyaksha,
Sri Ramakrishna
Ashrama, Yadavagiri,
Mysore 570 020
5. Editor's Name	: Swami Jnanayogananda
Nationality	: Indian
Address	: Sri Ramakrishna Ashrama
Yadavagiri
Mysore 570 020
6. Name & Addresses of the individuals who own the newspaper and partners or share-holders holding more than 1% of the capital	: Adhyaksha,
Sri Ramakrishna
Ashrama, Yadavagiri
Mysore 570 020

I, Swami Atmajnananda, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

sd.

Swami Atmajnananda
Signature of the publisher

01.03.2019